

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA OKUŽBE S SARS-CoV-2 ZA MUZEJE IN GALERIJE

3.12.2020

Poleg ustaljene dobre higienske prakse, ki velja za posamezne storitve, je potrebno v času širjenja povzročitelja COVID-19 upoštevati še dodatne ukrepe, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Novi korona virus se najpogosteje prenaša preko **izločkov iz dihal** med ljudmi, ki so tesno skupaj, oziroma preko onesnaženih **rok**.

Upoštevajmo priporočila glede vzdrževanja **medosebne razdalje, pravilnega nošenja maske, higiene rok in higiene kašlja**.

Virus v okolico izločamo s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem, zato je priporočena medosebna razdalja vsaj 1,5 oz. 2 metra. V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.

Ob kihanju, kašljanju ali neposrednem dotikanju površin ali predmetov z umazanimi rokami, virus nanese na različne predmete in površine, kot so mize, delovne površine, gumbi na vratih, ročaji, držaji in ograje, denar... Drugi ljudje se lahko okužijo tako, da se dotaknejo teh onesnaženih površin, nato pa se dotaknejo oči, nosu ali ust, ne da bi si prej umili roke.

Roke zato vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov zmanjšamo možnost za prenos povzročitelja okužbe in s tem ščitimo sebe in druge. Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov je odgovoren vsak posameznik.

Splošni ukrepi za preprečevanje okužb z novim koronavirusom, ki naj jih upoštevajo zaposleni in obiskovalci

- Svetujemo upoštevanje vseh splošnih ukrepov za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom, navedenih na naslednji povezavi: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2-v-obdobju-sproscanja-ukrepov>.
- Priporočamo, da na vidnem mestu v muzeju, galeriji izobesite gradiva na temo umivanja in razkuževanja rok, higiene kašlja ter pravilne namestitve mask.
- Zaposleni in obiskovalci morajo biti zdravi, brez enega ali več naštetih simptomov kot so povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje, sprememba vonja in/ali okusa, neobičajna utrujenost, vnetje očesnih veznic tako v blagi kot v težji obliki.
- Pogosto naj si umivajo ali razkužujejo roke (npr. z razkužilom na osnovi 60 do 80 % alkohola).

- Naj se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, preden so roke umite ali razkužene.
- Upoštevajo naj higieno kihanja in kašljanja.
- Ves čas vzdržujejo medosebno razdaljo vsaj 1,5 (sede) oz. 2 metra (v gibanju, pri čakanju v vrsti).
- Zaposleni in obiskovalci naj nosijo maske in so dobro seznanjeni s pravilnim načinom nošenja in snemanja mask. Masko mora segati od korena nosu do pod brado, med nošenjem se je ne dotikajo. Masko je treba zamenjati na dve do tri ure oziroma prej, če postave vlažna. Pred in po uporabi maske si je treba temeljito umiti ali razkužiti roke. Več o pravilni uporabi maske:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf
- Čim manj naj se dotikajo različnih predmetov in površin, le toliko, kot je nujno potrebno.
- Starejšim in bolnikom s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi z večjim tveganjem za težji potek bolezni svetujemo, da razmislijo o nujnosti in času obiska muzeja ali galerije.
- Priporočamo brezstično plačevanje.

Dodatna priporočila za izvajanje dejavnosti muzejev in galerij

Ukrepi za zaposlene:

- Svetujemo namestitev podajalnikov z razkužilom ob vhodu oz. izhodu v muzej oz. galerijo in tudi v drugih prostorih, kjer ni na voljo umivalnikov za roke. Nameščeni naj bodo tako, da so dostopni tudi invalidom.
- Opozarjamo na razkuževanje rok pred vstopom ter po izstopu iz muzeja oz. galerije ter še posebej pred in po dotikanju interaktivnih prikazov.
- Za zmanjševanje možnosti okužbe je pomembno, da je v prostoru hkrati čim manj ljudi. Več ljudi kot se hkrati nahaja v prostoru, večje je namreč tveganje za prenos okužbe. Poleg števila oseb v prostoru je pomembna tudi površina prostora na posamezno osebo, višina stropa, učinkovitost prezračevanja, čas zadrževanja oseb v prostoru itd. Glede površine prostora na posamezno stranko upoštevajte določila veljavnih odlokov oziroma sklepov sej Vlade RS. Če je površina prostora manjša, kot jo zahteva veljavni odlok, je v prostoru lahko samo en obiskovalec.
- Ves čas, od vstopanja v muzej oz. galerijo in v vseh prostorih, naj se zagotavlja vzdrževanje medosebne razdalje vsaj 2 metrov.
- Po razstavnih prostorih naj se jasno označi enosmerna (po možnosti krožna) smer ogleda, da ne prihaja do križanja poti obiskovalcev. Pri tem svetujemo uporabo talnih označb, lahko tudi usmerjevalnih količkov.
- Predlagamo, da se tudi na tla pred blagajno in vstopom v razstavne prostore namesti oznake za čakajoče v razdalji 2 metra.
- Zaposleni naj izobesijo obvestila, naj se obiskovalci ne dotikajo razstavljenih predmetov.
- Oddelki oz. razstavišča z interaktivnimi prikazi naj bodo za obiskovalce dostopni le, če lahko muzej oz. galerija po vsaki uporabi zagotovi razkuževanje uporabljenih površin, predmetov, obiskovalce pa naj se pred aktivnostmi spodbuja k umivanju oz. razkuževanju rok.

- Vrnjene izdelke hranite na varnem mestu toliko časa kot je znano, da virus preživi na materialu, iz katerega je izdelek ali pa njihovo površino (če material to prenese) razkužite z 80% alkoholnim razkužilom. Priporočen čas odlaganja za papir je 3 ure, za karton 24 ur, za predmete z gladkimi površinami kot je npr. steklo 4 dni, za predmete z gladkimi površinami kot sta jeklo in plastika 7 dni. Priporočen čas odlaganja je podan na osnovi iz literature pridobljenih podatkov o preživetju novega koronavirusa SARS-CoV-2. Vedenja o obstojnosti virusa še niso dokončna in se bodo lahko še spreminjala.
- Morebitno tiskano gradivo in rekvizite naj deli vodnik, ki si je pred tem umil ali razkužil roke.
- Zaposleni naj si pogosto umivajo ali razkužujejo roke (npr. po uporabi telefona, računalnika, blagajne, denarja, po prijemanju polic,...), obvezno tudi pred vsakim dotikanjem predmetov, ki jih prodajajo, in po stiku z denarjem.
- Pogosto naj čistijo ali razkužujejo površine, ki se jih ljudje pogosto dotikajo, npr. kljuke, držala, ročaji, blagajna, tipke terminala POS.
- Glede čiščenja v muzeju, galeriji svetujemo čiščenje prostorov (tla, sanitarije...) vsaj enkrat dnevno, pri tem smiselno upoštevamo Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije COVID-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>
- V prostorih muzeja, galerije naj se zagotavlja redno zračenje v skladu z navodili na naslednji povezavi: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>
- Blagajne naj bodo zaščitene z zaščitnimi pregradami (pleksi steklom).
- Svetujemo brezstični način plačevanja. Po plačilu naj se razkužijo tipke terminala POS, razkužijo naj se tudi roke. Prav tako naj se po vsakem obiskovalcu razkuži tudi površine v garderobi, kjer je pušchal svoje stvari.

Navedena navodila za zaposlene so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih.

Ukrepi za obiskovalce

- V muzej, galerijo vstopajo samo zdrave osebe, brez znakov okužbe dihal in/ali prebavil.
- Obisk naj bo časovno omejen, toliko, kot je potrebno za ogled.
- Pri vходу v muzej, med zadrževanjem v muzeju, v primeru dotikanja predmetov (npr. interaktivni prikazi, pri blagajni) in ob izhodu si obiskovalci obvezno razkužijo roke.
- Upoštevajo naj higieno kihanja in kašljanja.
- Ves čas naj zagotavljajo zadostno razdaljo med osebami, najmanj 2 metra.

- Naj se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, preden so roke umite ali razkužene.
- Nosijo naj maske in so dobro seznanjeni s pravilnim načinom nošenja in snemanja mask.
- Čim manj naj se dotikajo katerihkoli površin, predmetov. V kolikor je to neobhodno potrebno, si pred tem pravilno razkužijo roke.
- Priporočamo brezstični način plačevanja.
- Pred izhodom si razkužijo roke.

Pripravljeno v Centru za zdravstveno ekologijo